

Nye optagelseskrav til ungdomsuddannelserne

Tusindvis af elever bremses af de nye optagelseskrav

I 2019 bliver der indført nye krav for at komme ind på landets gymnasier, og i løbet af de seneste år er der også indført krav for at blive optaget på erhvervsskolerne. Disse krav vil afskære tusindvis af elever fra at komme direkte ind på en ungdomsuddannelse. Det er især elever, hvis forældre står uden for arbejdsmarkedet, og også en del elever med arbejderklassebaggrund, der ikke kan komme direkte i gang med en ungdomsuddannelse. Kravene vil udelukke 13.000 elever fra at gå direkte på gymnasiet, og heraf vil 6.400 af dem heller ikke kunne gå direkte på erhvervsskolen.

af chefanalytiker **Mie Dalskov Pihl** &
stud.oecon. **Stine Toft Pedersen**

12. marts 2019

Analysens hovedkonklusioner

- I 2019 indføres et adgangskrav for at komme på gymnasiet i tillæg til kravet fra 2015 for at komme på erhvervsskolen. I begge tilfælde er der tale om konkrete karakterkrav, som eleverne skal opfylde.
- De nye krav betyder, at knap hver fjerde elev i 9. klasse ikke kan gå direkte på gymnasiet. Lidt mere end hver 10. kan hverken gå direkte på gymnasiet eller erhvervsskolen – og er altså afskåret fra at gå direkte ind på en ungdomsuddannelse.
- I absolutte tal drejer det sig om 13.000 elever, som ikke kan gå direkte på gymnasiet, heraf kan 6.400 af dem heller ikke gå direkte på erhvervsskolen.
- Særligt arbejderklassens børn og børn, hvis forældre står uden for arbejdsmarkedet, bliver hårdt ramt af de nye karakterkrav. Risikoen ved de nye krav er, at vi afskærer en stor gruppe unge fra at få en ungdomsuddannelse i det hele taget.

Kontakt

Chefanalytiker

Mie Dalskov Pihl

Tlf. 33 55 77 20

Mobil 26 20 40 36

md@ae.dk

Kommunikationskonsulent

Sarah Steinitz

Tlf. 33 55 77 16

Mobil 28 68 34 60

ss@ae.dk

Nye krav til ungdomsuddannelserne rammer skævt

Fra sommeren 2019 vil der gælde nye adgangskrav for at komme ind på en gymnasial uddannelse, mens der i 2015 blev indført adgangskrav til at komme på erhvervsskolerne. Adgangskravene til gymnasiet og erhvervsskolen er forskelligt udmøntet, men i begge tilfælde skal eleverne opfylde visse betingelser ift. standpunktskarakterer, afgangsprøverne og parathedsvurderinger. Hvis eleverne ikke opfylder adgangskravene, kan de vælge at gå til yderligere samtaler og optagelsesprøver – og på den måde måske komme ind på gymnasiet eller erhvervsskolen alligevel. Hvis eleverne kan finde en praktikplads, kan de også komme uden op optagelseskravet og komme ind på erhvervsskolen.¹ Endelig kan eleverne gå i 10. klasse og forsøge at forbedre deres karakterer og parathedsvurderinger. Hvordan adgangskravene præcist er udmøntet, kan man læse sidst i analysen.

I det følgende undersøger vi, hvor mange 9. klasseelever der ikke umiddelbart kan komme direkte på gymnasiet og erhvervsskolen som følge af de nye adgangskrav. Konkret bruger vi oplysninger om standpunktskarakterer og afgangsprøvekarakterer i de bundne prøver for de 53.700 elever, der færdiggjorde grundskolens 9. klasse i 2017 – og sammenholder resultaterne med de nye adgangskrav.

Foruden de adgangskrav, der knytter sig til elevernes præstationer ved standpunktskaraktererne og ved afgangsprøven, skal eleverne som nævnt vurderes egnede på baggrund af en vurdering af personlige, sociale og praksisfaglige forudsætninger. Elever, der vil blive erklæret uegnet på denne baggrund, tager vi ikke højde for i analysen. Her ser vi alene på karakterer. Derfor er analysen her sandsynligvis et underkantskøn i forhold til, hvor mange der vil blive ramt af de nye adgangskrav.

Se mere om vurderingen af personlige, sociale og praksisfaglige forudsætninger i boks 2.

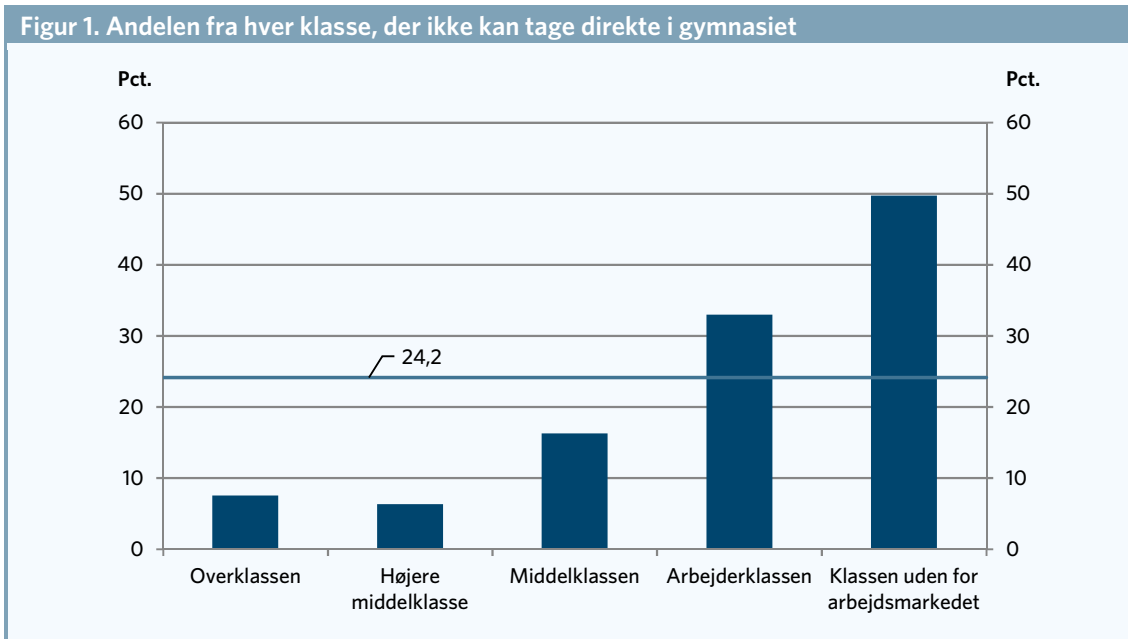
I analysen er eleverne opdelt efter deres forældres socialklasse. Analysen omfatter således kun elever, der er vokset op i de sociale klasser. Det vil sige, at de fra de var mellem 0 og 6 år, størstedelen af tiden kunne kategoriseres som en af de fem socialklasser. Den hyppigste klasse afgør hvilken klasse eleven tilhører. Se nærmere om denne opdeling i boks 1. De fem socialklasser er opdelt således: En person fra overklassen har en lønindkomst på over 1,2 mio. kroner om året. En person fra den højere middelklasse har en lønindkomst på mellem 785.000 og 1,2 mio. kroner om året, eller er en person der har en længere videregående uddannelse uanset indkomst. Middelklassen er defineret ved personer med en kort eller mellemlang videregående uddannelse, der tjener under 785.000 kroner. Arbejderklassen er personer med en erhvervsfaglig, gymnasial eller ufaglært baggrund. Klassen uden for arbejdsmarkedet er personer, der var i beskæftigelse mindre end 20 procent af året, og som ikke er registreret som selvstændige. Datagrundlaget og de fem klasser er uddybet i boks 1 og 3.

Som analysen vil vise, betyder de nye adgangskrav, at tusindvis af elever vil blive afskåret fra at gå direkte på gymnasiet og erhvervsskolen. Det er især elever, der kommer fra hjem, hvor forældrene er uden for arbejdsmarkedet, som vil blive ramt. Også en del af arbejderklassens børn vil blive afskåret fra at gå direkte ind på en ungdomsuddannelse. Få elever fra overklassen og den højere middelklasse vil opleve at blive ramt af kravene.

¹ Pt. mangler over 9.000 elever dog en virksomhedspraktik. En del af dem er i skolepraktik i stedet. Men praktikpladser er bestemt ikke altid nemme at finde.

Adgangskrav vil afskære knap hver fjerde elev fra at gå direkte på gymnasiet

Af de elever, der gik ud af folkeskolen i 2017, er der stor forskel på, hvordan karakterkravene rammer eleverne fra de fem sociale klasser. Figur 1 viser, hvor stor en andel fra hver socialklasse, der er afskåret fra at tage direkte i gymnasiet efter 9. klasse.

Anm: - Linjen på 24,2 procent, markerer gennemsnittet for hele årgangen.
 Kilde: AE på baggrund af Danmarks Statistiks registre.

For overklassen og den højere middelklassens børn er det henholdsvis 7,5 og 6,3 pct., der ikke kan tage direkte i gymnasiet. Noget højere ligger middelklassens børn på 16,3 pct. Det er dog stadig et stykke under landsgennemsnittet på 24,2 pct. (den optrukne linje). Et landsgennemsnit på 24,2 pct. betyder altså, at knap hver fjerde elev i 9. klasse er afskåret fra at gå direkte på gymnasiet.

Som det ses af figur 1, er det især arbejderklassens børn og børn af forældre, der står uden for arbejdsmarkedet, som ikke kan gå direkte på gymnasiet pga. de nye krav. 33,0 pct. af eleverne fra arbejderklassen kan ikke tage direkte på gymnasiet, mens elever, hvis forældre står uden for arbejdsmarkedet, i næsten halvdelen af tilfældene, 49,7 pct., ikke kan tage direkte i gymnasiet efter 9. klasse.

Det nye karakterkrav vil altså afskære knap hver anden af de elever, hvis forældre står uden for arbejdsmarkedet fra at gå direkte på gymnasiet. I absolutte tal er der dog tale om langt flere arbejderbørn end børn af forældre uden for arbejdsmarkedet.

Tabel 1 viser, hvordan hver socialklasse fordeler sig, både hvor mange elever der antalsmæssigt er i klassen – og hvor mange, der ikke kan komme direkte i gymnasiet, fordi de falder for karakterkravet.

Table 1. Antal elever, der ikke kan tage direkte i gymnasiet

	Elever i socialklassen		Falder for karakterkravet	
	Antal		Antal	Pct.
Overklassen	1.000		100	7,5
Højere middelklasse	7.800		500	6,3
Middelklassen	18.500		3.000	16,3
Arbejderklassen	22.400		7.400	33,0
Klassen uden for arbejdsmarkedet	4.000		2.000	49,7
I alt	53.700		13.000	24,2

Anm: - Tallene er afrundet til nærmeste 100, derfor summerer tallene ikke nødvendigvis til "i alt".

Procenttallene er udregnet på baggrund af u-afrundede tal.

Kilde: AE på baggrund af Danmarks Statistiks registre.

Tabellen viser, at over halvdelen af de elever, der ikke kan tage direkte i gymnasiet, kommer fra arbejderklassen. Dette skyldes både, at børnene fra arbejderklassen ikke klarer sig så godt, og at arbejderklassen er den største af de fem socialklasser. Selvom eleverne, hvis forældre står uden for arbejdsmarkedet, kun udgør 8 pct. af årgangen, der gik ud af grundskolen i 2017, står de for 15 pct. af de elever, der ikke kan tage direkte i gymnasiet med deres klassekammerater.

Disse elever har som tidligere nævnt mulighed for at gå til yderligere samtaler og optagelsesprøver. Men da netop eleverne fra arbejderklassen og klassen med forældre uden for arbejdsmarkedet i gennemsnit er dem, der får de laveste karakterer, kan man godt tvivle på, hvor mange af dem der vil tage den ekstra udfordring, det er at gå til yderligere optagelsesprøver og samtaler.

De nye adgangskrav, der bliver indført til sommer, gør det sværere for unge at komme i gymnasiet – og som vist her, rammer det primært børn fra arbejderklassen og klassen uden for arbejdsmarkedet. Her vil mellem hver tredje og hver anden ikke kunne komme direkte i gymnasiet. De ville skulle til en optagelsesprøve og samtale med rektor på gymnasiet eller skulle forbedre deres karakterer i 10. klasse.

Tidligere analyser har vist, at chancerne for at få en ungdomsuddannelse i Danmark ikke er ligeligt fordelt. Risikoen for at stå uden uddannelse som 25-årig er størst for netop arbejderklassens unge og unge med forældre uden for arbejdsmarkedet.² Med adgangskravene afskærer man en del af de unge, som i forvejen har mindre sandsynlighed for at få en uddannelse, fra at kunne gå direkte i gymnasiet. En del af dem vil kunne komme ind på erhvervsskolen. Men som vi skal se i det følgende, gør adgangskravene her, at flere tusinde elever er afskåret fra at kunne gå direkte ind på en ungdomsuddannelse i det hele taget.

Hver 10. elev er afskåret fra at gå direkte på erhvervsskolen

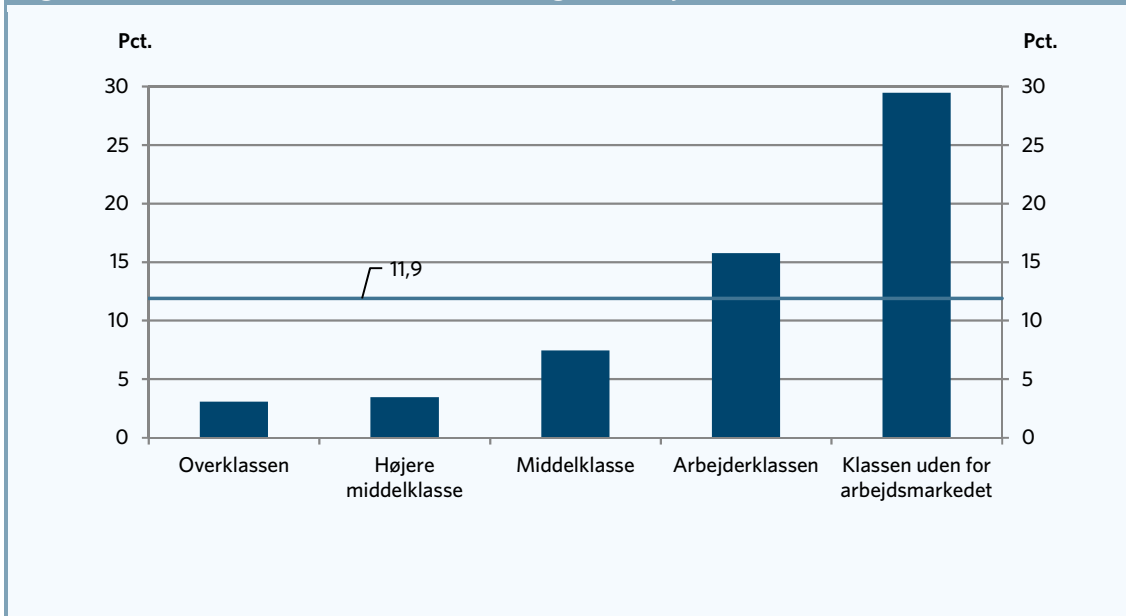
Der er stor forskel på, hvordan de forskellige sociale klasser klarer karakterkravet til erhvervsskolerne. Figur 2 viser, hvor mange elever fra de forskellige socialklasser, der ikke kan gå direkte på erhvervsskolen.

På landsplan er det 11,9 procent af eleverne, der ikke opfylder karakterkravet. Blandt elever fra overklassen og den højere middelklasse er det meget få, der falder for karakterkravet til erhvervsskolen. Blandt børn fra middelklassen er det mere end hver 20., nemlig syv pct.

² Se https://www.ae.dk/sites/www.ae.dk/files/dokumenter/analyse/ae_den_sociale_arv_er_blevet_staerkere-i-danmark.pdf

Ser vi derimod på de elever, som er vokset op med forældre, der står uden for arbejdsmarkedet, er det mere end hver fjerde, der efter folkeskolen ikke kan komme direkte ind på en erhvervsskole. Blandt arbejderklassens børn er det lige omkring 15,8 pct. Disse elever er altså afskåret fra at gå direkte ind på en ungdomsuddannelse.

Figur 2. Andelen fra hver klasse, der ikke kan tage direkte på erhvervsskole

Anm: - Linjen på 11,9 procent, markerer gennemsnittet for hele årgangen.
 Kilde: AE på baggrund af Danmarks Statistiks registre.

Som det ses i tabel 2, er der tale om i alt 6.400 elever, der er afskåret fra at gå direkte på erhvervsskolen som følge af det nye karakterkrav. De kan altså ikke gå direkte på nogen ungdomsuddannelse.

3.500 af disse elever kommer fra arbejderklassen, 1.400 fra middelklassen og 1.200 af dem fra klassen uden for arbejdsmarkedet.

Tabel 2. Andelen af elever, der ikke kan tage direkte på erhvervsskole

	Elever i socialklassen		Falder for karakterkravet	
	Antal		Antal	Pct.
Overklassen	1.000		0	3,0
Højere middelklasse	7.800		300	3,4
Middelklassen	18.500		1.400	7,4
Arbejderklassen	22.400		3.500	15,8
Klassen uden for arbejdsmarkedet	4.000		1.200	29,5
I alt	53.700		6.400	11,9

Anm: Tallene er afrundet til nærmeste 100, derfor summerer tallene ikke nødvendigvis til "i alt".
 Procenttallene er udregnet på baggrund af u-afrundede tal.
 Kilde: AE på baggrund af Danmarks Statistiks registre.

Det er problematisk, at det i høj grad er børn af forældre, der er faglærte, ufaglærte eller har forældre, der står uden for arbejdsmarkedet, som bliver hårdt ramt af karakterkravet til erhvervsskolerne. Tidligere analyser har vist, at netop erhvervsskolerne er gode til at skabe mønsterbrydere.³

Fra politisk side har man et mål om, at mindst 90 pct. af de 25-årige skal have gennemført en ungdomsuddannelse i 2030.⁴ De seneste tal viser, at 84 procent forventes at have en ungdomsuddannelse, inden de fylder 25 år, og der er dermed et stykke til målet. Især fordi tallene viser, at andelen, der forventes at få en uddannelse, har ligget konstant siden 2012. Med karakterkravene til gymnasier og erhvervsskoler er man i færd med at forhindre flere af landets 9. klasseelever i at komme direkte ind på en ungdomsuddannelse. De kan så gå til yderligere optagelsesprøver og samtaler eller i 10. klasse og forsøge at forbedre deres karakterer.

I oktober 2017 blev der indgået en bred politisk aftale om en samlet indsats overfor de unge, der har svært ved at finde deres plads i uddannelsessystemet. "Aftale om bedre veje til uddannelse og job" handler om den nye forberedende grunduddannelse (FGU), hvor man samler en række eksisterende tilbud såsom produktionsskoler og voksenuddannelse med det formål at ruste unge til at kunne gennemføre en ungdomsuddannelse eller få fodfæste på arbejdsmarkedet. Den nye FGU-uddannelse skal gælde unge under 25 år, og der kommer tre uddannelsesspor, der altså nu tænkes som egentlige sammenhængende uddannelser i stedet for enkeltstående tilbud. Den nye uddannelse åbner til august måned, og der kommer til at være 88 skoler, dvs. ikke alle kommuner er dækket. Derudover er uddannelsen som udgangspunkt begrænset til 2 år. For de unge, som ikke formår at opfylde karakterkravene ved at tage en 10. klasse, bliver den endnu uåbnede FGU helt afgørende for, om disse unge kan komme videre i uddannelsessystemet.

Der kan være gode grunde til at indføre et karakterkrav på ungdomsuddannelserne, men man bør være meget opmærksom på de elever, man afskærer med karakterkravet – og være sikker på at have en plan for, hvordan de kan komme videre i uddannelsessystemet. En plan, som ideelt set gerne skulle starte i folkeskolen, så flest muligt unge klarer de nye optagelseskrav.

Risikoen ved at indføre adgangskrav, som udelukker flere tusinde unge fra at gå direkte videre til en ungdomsuddannelse er, at vi taber nogen på gulvet. Alle unge i Danmark bør få en ungdomsuddannelse – og der er en meget vigtig politisk opgave i at finde ud af, hvordan man sikrer en vej for dem, som ligger i den lavere ende af karakterskalaen. Det bliver spændende at se, om 10. klasserne kan følge med de formentlig flere elever – og om den spritnye FGU-uddannelse lever op til den store opgave, det er at sikre, at alle unge får en ungdomsuddannelse.

³ Se <https://www.ae.dk/analyser/erhvervsuddannelserne-skaber-moensterbrydere>

⁴ <https://uvm.dk/reform-af-de-forberedende-tilbud/lovgrundlag/aftalens-maalsætninger>

Sådan virker adgangskravene

For at komme på gymnasiet og erhvervsskolen skal eleverne vurderes uddannelsesparate ud fra deres standpunktskarakterer i 9. klasse, deres afgangsprøvegennemsnit ved de bundne prøver i 9. klasse samt en vurdering af personlige, sociale og praksisfaglige forudsætninger. Som nævnt ser vi her bort fra vurderingen af personlige, sociale og praksisfaglige forudsætninger, men mere info kan findes i boks 2.

For at komme på gymnasiet skal eleven opfylde karakterkravene, som er vist i figur 3. For det første skal man have opnået et gennemsnit på minimum 5 ved den sidste standpunktskaraktergivning. For det andet skal man ved folkeskolens bundne afgangsprøver have et gennemsnit på mindst 3. Hvis eleven ikke opnår et gennemsnit på over 5 i standpunktskarakter, men eleven til gengæld opnår et gennemsnit over 6 i de bundne prøver ved afgangsprøven, så kan eleven også komme direkte på gymnasiet.

Figur 3. Lever eleverne derimod ikke op til karakterkrav, kan de ikke komme direkte på gymnasiet

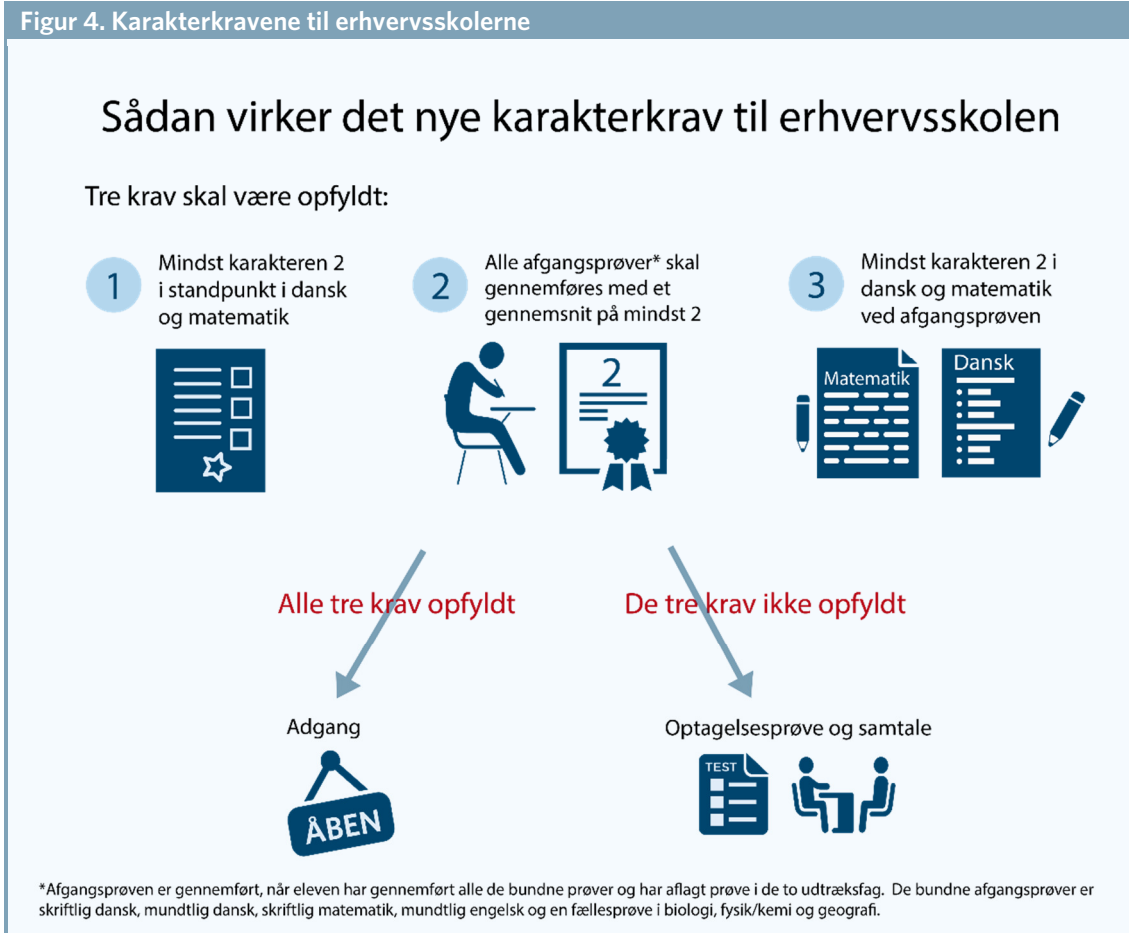

Anm: - Se boks 2 for nærmere beskrivelse af, hvordan karaktergennemsnittet regnes.
 Kilde: AE på baggrund af oplysninger fra undervisningsministeriet.

For at komme på erhvervsskolen skal eleven – foruden den personlige, sociale og praksisfaglige vurdering – opfylde karakterkravene, som er vist i figur 4. Her gælder tre karakterkrav. Hvis en elev søger ind på erhvervsskolen, så skal eleven for det første have opnået mindst 2,0 i både dansk og matematik i standpunktskarakterer i 9. klasse. For det andet skal eleven have bestået folkeskolens afgangseksamen.

Afgangseksamenen er bestået, når eleven har gennemført alle de bundne prøver, har aflagt prøve i de to udtræksfag og har opnået et gennemsnit på mindst 2,0 i de lovbundne og de udtrækkende prøver. For det tredje skal eleven have opnået et gennemsnit på mindst 2,0 ved afgangseksamenen i henholdsvis dansk og matematik. Se mere i boks 2.

Figur 4. Karakterkravene til erhvervsskolerne

Ligesom med karakterkravet for gymnasiet gælder det for kravene til erhvervsskolerne, at hvis man ikke lever op til kravene, er der mulighed for at søge om optagelse ved at tage til en yderligere optagelsesprøve eller ved at tage 10. klasse og forsøge at forbedre sine karakterer. Der gælder altså ikke, at de elever, der ikke lever op til karakterkravet, ikke kan komme på erhvervsskole under nogen omstændigheder. Men de skal igennem yderligere forhindringer for at blive optaget på erhvervsskolen – eller også skal de på egen hånd lave en praktikpladsaftale. Det er dog ikke nødvendigvis en nem opgave. Pt. mangler over 9.000 erhvervsskoleelever en praktikplads i en virksomhed, heraf er godt 5.000 af dem i skolepraktik.

Boks 1. Data

Analysen dækker data indberettet af skolerne, til Undervisningsministeriet og Danmarks Statistik. Analysen undersøger elever, der blev færdig i grundskolens 9. klasse i 2017. Der er i den forbindelse medtaget folkeskoler, private grundskoler og efterskoler. Der er ikke medtaget specialskoler og privatister, ligesom børn der går i specialklasse eller særlige klasser for tosprogede elever ikke er medtaget. For børnene, er der set på, hvilken socialklasse deres forældre tilhørte, da børnene var mellem 0 og 6 år. Hvis forældrenes socialklasse har ændret sig i løbet af perioden, så er det den hyppigste socialklasse i perioden, der er udfaldsgivende. Bor barnet med begge forældre, er det den højeste socialklasse blandt forældrene, der opgøres. Hvis barnet bor med én forælder, er det dog altid denne forælders socialklasse, der opgøres. Det vil sige, at hos et ægtepar, hvor den ene er i arbejderklassen, og den anden er i højere middelklasse, vil barnet tilhøre den højere middelklasse. For en beskrivelse af de sociale klasser, se boks 3. Der er kun medtaget børn, der er vokset op i en af de 5 socialklasser. Det vil fx sige, at børn, hvis forældre er studerende størstedelen af barnets 0-6 år, ikke er medtaget. Ligeledes er børn der har en forælder på over 59 år størstedelen af barnets 0-6 år, ikke medtaget.

Analysen indeholder data på 53.700 elever. Heraf 1.000 fra overklassen, 7.800 fra den højere middelklasse, 18.500 fra middelklassen, 22.400 fra arbejderklassen og 4.000 fra klassen uden for arbejdsmarkedet. Af de 53.700 elever, der færdiggjorde folkeskolen i 2017, ville 13.000 af dem ikke leve op til de nye gymnasiekrav, der bliver implementeret sommeren 2019.

Fraværende elever

Det er ikke alle elever, der tager de bundne afgangsprøver i 9. klasse. Da det på nuværende tidspunkt ikke er muligt at dumpe folkeskolens afgangsprøve, er der ikke særlig mange elever, der benytter sig af omprøve ved sygdom eller udeblivelse. Det er i dag skolernes eget ansvar at indberette årsagen til, hvorfor en elev ikke har taget afgangsprøve i en eller flere discipliner. Denne indberetning er foretaget meget inkonsekvent, og vi har derfor valgt at se bort fra årsagen til, at eleven mangler en eller flere prøver, men har derimod blot konkluderet, at en elev ikke har deltaget i alle prøver. En elev, der ikke har taget alle de bundne afgangsprøver, har vi vurderet til ikke at leve op til kravet om at "have aflagt folkeskolens obligatoriske prøver efter 9. klasse i henhold til folkeskolelovens regler.", og dermed er de i vores analyse medregnet som nogen, der ikke kan komme direkte i gymnasiet, uanset gennemsnittet på de prøver de har afsluttet.

Standpunktskarakterer

Ifølge undervisningsministeriet gives der i 9. klasse standpunktskarakterer i følgende fag:

- 4 karakterer i dansk (læsning, retskrivning, skriftlig fremstilling og mundtlig dansk)
- 3 karakterer i matematik (matematik uden hjælpemidler, matematik med hjælpemidler og mundtlig matematik)
- 2 karakterer i engelsk (skriftlig og mundtlig)
- 2 karakterer i enten tysk eller fransk (skriftlig og mundtlig)
- 1 karakter i fysik/kemi
- 1 karakter i biologi
- 1 karakter i geografi
- 1 karakter i historie
- 1 karakter i samfundsfag
- 1 karakter i kristendomskundskab
- 1 karakter i idræt

I alt 18 standpunktskarakterer.

Da der ikke tidligere har været krav til, hvilke fag eleven har skulle have standpunktskarakterer i, har dataindberetningen været inkonsekvent. Vi har derfor taget et gennemsnit af alle de prøver, eleverne har fået standpunktskarakterer i, og bruger dette som elevens standpunktskarakterer til at søge ind på en ungdomsuddannelse. En række skoler indberetter ikke standpunktskarakterer i historie, samfundsfag, kristendomskundskab og idræt. Det kan der være flere årsager til.

Bundne prøver

Folkeskolens afgangsprøve indeholder i 9. klasse 5 bundne prøver, som alle skal op i, og to udtræksprøver, en fra den humanistiske fagblok (skriftlig engelsk, skriftlig tysk/fransk, mundtlig tysk/fransk, historie, samfundsfag og kristendomskundskab) og én prøve fra den naturfaglige fagblok (biologi, geografi, mundtlig matematik, idræt og fysik/kemi). De 5 bundne prøver består af skriftlig dansk, mundtlig dansk, skriftlig matematik, mundtlig engelsk samt en fællesprøve i biologi, fysik/kemi og geografi. Det er karaktererne i de 8 discipliner fra de 5 bundne prøver, der er afgørende for elevens videre muligheder efter grundskolen. Resultaterne i de to udtræksprøver bruges således ikke til at udregne gennemsnittet.

Gennemsnittet fra de bundne prøver beregnes således

Prøven i skriftlig dansk består af to delprøver. En delprøve i læsning og retskrivning og en delprøve i skriftlig fremstilling. Karakteren i læsning og karakteren i retskrivning tæller derfor hver især en kvart, mens karakteren i skriftlig fremstilling tæller en halv i forhold til den samlede karakter for skriftlig dansk. Prøven i skriftlig matematik består af to delprøver. Én delprøve i matematik uden hjælpemidler og én delprøve i matematik med hjælpemidler. Hver karakter i delprøverne i matematik tæller en halv i forhold til den samlede karakter i skriftlig matematik. Karaktererne i mundtlig dansk, mundtlig engelsk og fællesprøven i biologi, fysik/kemi og geografi tæller hver en.

Kilder

- <https://uvm.dk/folkeskolen/folkeskolens-proever/forberedelse/standpunktskarakterer>
- <https://uvm.dk/folkeskolen/folkeskolens-proever/proeveterminer-proevfag-og-planer/proevfag>
- <https://uvm.dk/statistik/grundskolen/karakterer-og-test/karakterer-i-grundskolen>
- <https://uvm.dk/erhvervsuddannelser/adgang-og-optagelse/gennemsnit>

Boks 2. Adgangsforudsætninger til ungdomsuddannelser fra 2019

Adgangsforudsætninger til gymnasiet fra 2019

De skærpede adgangsforudsætninger skal sikre, at de unge, der optages, er parate til at følge undervisningen og gennemføre uddannelsen.

I 2019 og efterfølgende år skal du som ansøger til de 3-årige uddannelser til teknisk (htx), merkantil (hvx) og almen (stx) studentereksamen (Et x viser, at det er adgangskrav, som vi har målt på i denne analyse):

- have søgt rettidigt i direkte forlængelse af 9. eller 10. klasse.
- (x) være vurderet uddannelsesparat med mindst 5,0 i gennemsnit af alle afsluttende standpunktskarakterer.
- have modtaget prøveforberedende undervisning i 2. fremmedsprog i 5.-9. klasse.
- (x) have aflagt folkeskolens obligatoriske prøver efter 9. klasse i henhold til folkeskolelovens regler.
- (x) have bestået folkeskolens afgangseksamen.
- (x) have bekræftet det faglige niveau (5,0) fra uddannelsesparathedsvurderingen ved de lovbundne prøver fra folkeskolens afgangseksamen. Har eleven ikke bekræftet det faglige niveau fra uddannelsesparathedsvurderingen, har eleven dog krav på optagelse, hvis elevens karaktergennemsnit fra de lovbundne prøver er på mindst 3,0. Har eleven mindst 2,0 men under 3,0 og gennemfører en vejledningssamtale med gymnasiets leder, har eleven også krav på optagelse.

Kilde: <https://uvm.dk/gymnasiale-uddannelser/adgang-og-optagelse/adgang-til-uddannelserne-til-studentereksamen>

Personlige, sociale og praksisfaglige forudsætninger

Foruden karakterkravene skal eleverne opfylde en række personlige, sociale og praksisfaglige forudsætninger. Da de krav ikke er implementeret endnu, findes der på nuværende tidspunkt ikke data på, hvor mange elever der ikke opfylder disse krav.

De personlige forudsætninger:

- Motivation for uddannelse og lyst til læring
- Selvstændighed, herunder at eleven tager initiativ i opgaveløsninger
- Ansvarlighed, herunder at eleven er forberedt til timerne
- Mødestabilitet, herunder rettidighed og lavt fravær
- Parathed til det forestående valg af ungdomsuddannelse eller andet

De sociale forudsætninger:

- Respekt, herunder at udvise forståelse for andre mennesker
- Tolerance, herunder at kunne samarbejde med mennesker, der er forskellige fra en selv
- Samarbejdsevne, herunder at kunne løse opgaver sammen med andre, overholde fælles aftaler og bidrage positivt til fællesskabet

De praksisfaglige forudsætninger:

- Praktiske færdigheder og kreativitet
- Arbejdsindsats, arbejdspladsfærdigheder og virkestrang
- Værkstedsfærdigheder
- Færdigheder i at kunne skifte perspektiv mellem del og helhed
- Færdigheder i at kunne anvende teorier i praksis

Adgangsforudsætninger til erhvervsskole efter 9. klasse

For at blive direkte optaget på en erhvervsskole efter 9. klasse, skal eleven (Et x viser, at det er adgangskrav, som vi har målt på i denne analyse):

- (x) Have bestået folkeskolens afgangseksamen, ved at opnå et gennemsnit på 2,0 i alle afgangsprøverne, det vil sige samtlige af de bundne og de to udtræksprøver.
- (x) Have mindst karakteren 02 i gennemsnit i henholdsvis dansk (skriftlig og mundtlig) og matematik (skriftlig) ved folkeskolens 9.
- (x) Være blevet erklæret uddannelsesparat ved udgangen af 9. klasse. Det vil sige have opnå mindst 2,0 i gennemsnit af de afsluttende standpunktskarakterer i både dansk og matematik i 9. klasse, samt opfylde de sociale og personlige og/eller praksisfaglige forudsætninger for at være uddannelsesparat

Kilder

<https://www.ug.dk/uddannelser/artikleromuddannelser/omhvervsuddannelser/adgangskrav-til-erhvervsuddannelserne>

<https://www.ug.dk/6til10klasse/uddannelsesparat-til-gymnasium-hf-og-erhvervsuddannelse#Uddannelsesparat-til-erhvervsuddannelse-eux>

<https://www.ug.dk/6til10klasse/hvad-er-folkeskolens-afgangseksamen>

<https://uvm.dk/erhvervsuddannelser/adgang-og-optagelse/adgangskrav>

Boks 3. De sociale klasser

I afgrænsningen af de sociale klasser ses der på hele befolkningen i aldersgruppen 18-59 år. Er man studerende, udelades man fra de sociale klasser. De 18-59-årige inddeles i fem overordnede socialklasser.

De fem klasser er:

1. Overklassen
2. Den højere middelklasse
3. Middelklassen
4. Arbejderklassen
5. Klassen uden for arbejdsmarkedet

Overklassen

Overklassen består af topledere, selvstændige og personer med en kort, mellemlang eller lang videregående uddannelse, som har en indkomst over 3 gange medianindkomsten. Overklassen kan inddeles i:

- Selvstændige med indkomst over 3 x medianindkomsten (defineret som samlet bruttoindkomst før skat for 18-59-årige, der er i beskæftigelse minimum halvdelen af året). Det svarer til ca. 1,2 mio. kr. i 2018-prisniveau.
- Topledere med indkomst over 3 x medianindkomsten.
- Andre personer med kort, mellemlang eller lang videregående uddannelse med indkomst over 3 x medianindkomsten.

Højere middelklasse

Den højere middelklasse består af topledere, selvstændige og personer med en kort, mellemlang eller lang videregående uddannelse, som har en indkomst på 2-3 gange medianindkomsten. Den højere middelklasse kan inddeles i:

- Selvstændige med indkomst i intervallet 2-3 x medianindkomsten (i 2018 svarende til en bruttoindkomst i intervallet mellem 785.000 og 1,2 mio. kr. før skat).
- Topledere med indkomst i intervallet 2-3 x medianindkomsten.
- Andre personer med kort, mellemlang eller lang videregående uddannelse med indkomst i intervallet 2-3 gange medianindkomsten.
- Øvrige personer med en lang videregående uddannelse uanset indkomst

Middelklassen

- Selvstændige med indkomst under det dobbelte af medianindkomsten (svarende til en bruttoindkomst under 785.000 kr.)
- Topledere med indkomst under det dobbelte af medianindkomsten
- Andre personer, som har en kort eller mellemlang videregående uddannelse med en indkomst under det dobbelte af medianindkomsten

Arbejderklassen

- Personer med erhvervsfaglig uddannelse, som ikke er i en af de øvre klasser
- Personer med gymnasial uddannelse, som ikke er i en af de øvre klasser
- Ufaglærte, som ikke indgår i en af de øvre klasser

Klassen udenfor arbejdsmarkedet

- Personer, som var i beskæftigelse i mindre end 20 procent af året, og som ikke er selvstændige.

De sociale klasser opgjort på familieniveau

Da de sociale klasser kun er defineret for personer mellem 18 og 59 år, har børnene ikke deres egen socialklasse. De får derimod tildelt familiens socialklasse, hvilket er den højeste af forældrenes klasse. Det vil sige, at hvis en person i arbejderklassen danner par med en person i den højere middelklasse, og dette par sammen har to børn, så vil alle fire blive defineret som værende højere middelklasse, når klasserne bliver opgjort på familieniveau.